A Balatonmáriafürdői Helyi Értéktár Bizottság tevékenysége és a Helytörténeti Gyűjteményben és Galériában végzett közművelődési munka összefoglalója (2026)

A helyi értéktár bizottság 2026-ban ismét tartalmas évet tudhat maga mögött, számos rendezvényt bonyolítottunk le. Az önkormányzat által biztosított költségvetésünket is maximálisan ki tudtuk használni a Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria működtetése során. A nyáron a megszokott időben tartottunk nyitva, de sok esetben egyeztetett időpontban egyéni látogatók vagy csoportok számára is rendelkezésre álltunk. Kiemelt látogatottságú napokként könyvelhetők el a kiállítás megnyitók és a Mária Napok időszaka. A nyitvatartást közösségi munka és megbízási szerződés keretében (Sándor Ambrus és Tüttő Zsombor segítségével) láttuk el. Az idei évben már belépőjegyet (500 Ft/fő) is szedtünk. 22 fő váltott jegyet, rajtuk kívül olyan egyéni és csoportos látogatók is megfordultak a gyűjteményben, aki térítésmentesen tekinthették meg a tárlatokat (pl. testvértelepülési csoport, helyi iskolások, szakmai partnerek), illetve a Mária Napok ideje alatt is díjmentesség volt érvényben.

Az Értéktár Bizottság és az Önkormányzat 2026 év elején pályázatot nyújtott be az Agrárminisztérium Hungarikum pályázatára, 4 000 000 Ft (HUNG-2026) értékben. A sikeres pályázatból a település alapításának 130. és önálló településsé válásának 100. évfordulója alkalmából szervezett rendezvényeit kívántuk megvalósítani. A sikeres pályázat elkészítésében és lebonyolításában Babina Gabriella projektmenedzser működött közre.

***Ízek és emlékek. A Balaton klasszikus ételei* című tablókiállítás a Port étterem&panzióban** 2026. március 6-án, a TASTE BALATON FESZTIVÁL – ÉTEL & ITAL & KULTÚRA programelemeként nyílt meg. Az étterem üzletvezetője, Balla György immár harmadik alkalommal kérte fel dr. Huszár Mihályt, a Balatonmáriafürdői Helyi Értéktár vezetőjét az agyag gyűjtésére és bemutatására. Az érdeklődők a tárlatban a balatoni étkezési szokásokról, a vendéglőkről, az étlapokról, a halsütésről (keszeg, garda, fogas) és a klasszikus helyi halászlevekről olvashattak. A TASTE BALATON FESZTIVÁL március 7-i napján egy tematikus sörkóstolón a *Maláta & Komló. A magyarországi sörfőzés története* címmel dr. Török Róbert, a MNMKK Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum főigazgatója tartott előadást a mintegy 20 fős hallgatóságnak.
A tárlatot az érdeklődők március végéig láthatták, majd bekerült az Értéktár Bizottság kiállítási anyagai közé, a Helytörténeti Gyűjteménybe.

Képzőművészeti kiállítás
Balatonmáriafürdő Község Önkormányzata a Balatonmáriafürdői Helyi Értéktár Bizottsággal együttműködve májusban a Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria kiállítótermében, a Községházán képzőművészeti tárlatot rendezett, amely a közel két évtizedes hagyomány folytatásaként, a nyári szezon első időszaki kiállítása volt.
A balatonmáriai születésű, őstelepes leszármazott Kamarás Imre amatőr festő *Színek varázsa a varázslat színei* című időszaki kiállítása 2026 május 23-án nyílt meg. A megnyitót jelentős érdeklődés övezte, sokan megnézték a tárlatot, amelyet a későbbi időszakban Kamarás Imre

érme- és pénzgyűjteményének a darabjaival is kiegészített. Kamarás Imre számos tárlatvezetést is tartott. A tárlat július 20-ig volt látogatható.

Élet.kép című fotókiállítás

A Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria 17. nyári szezonális időszaki kiállítása *Élet.kép* címmel 2026. július 25-én nyílt meg. A fotókiállítás anyaga Balatonmáriafürdőn készült el 2025 nyara és 2026 nyara között. Balatonmáriafürdő Község Önkormányzata biztosította a fotósoknak a munka feltételeit; a településünk környezete, terei és lakói, valamint nyaralói pedig inspirálták őket az alkotás folyamatában. Ezzel a tárlattal a Balatonmáriafürdő alapításának 130. és önálló településsé válásának 100. évfordulójáról megemlékező rendezvénysorozathoz járultunk hozzá. A felkért fotósok olyan fotóművészeti tárlatot hoztak létre, amely egyszerre igényes, meghökkentő, elgondolkoztató, humoros és játékos is.

Ruprech Judit, Dr. Simán László, Tóth Bernadett és Zsirai Tibor Balatonmáriafürdőről nagyon érzékeny látásmódú kiállítási anyagot hozott létre, amely a kortás fotóművészet eszközeivel rendhagyóan mutatja meg a lakóhelyünket. A jövőbeli tervek szerint, remélhetőleg ez az anyag más településeken, köztük Balatonmáriafürdő testvértelepülésein is bemutatkozhat majd.

Megemlékezés Bárdos Lajosról

2026. augusztus 20-án az állami ünnep alkalmából szervezett rendezvény részeként a balatonmáriafürdői kápolna kertjében megemlékeztünk a 40 éve elhunyt Bárdos Lajos (1899-1986) karnagy, zeneszerző, máriai nyaralópolgárról. Az ünnepélyen Balog Mátyás polgármester és dr. Brückner Huba méltatta a zeneszerző munkásságát, majd elhelyezték a megemlékezés virágait. A marcali Calypso Kórus közel fél órás, nagysikerű műsort adott a kápolna előterében, amelyben Bárdos művek hangoztak el.

A *„Szőlőhegyből üdülőtelepülés. Fejezetek Balatonmáriafürdő társadalom, gazdaság-, és közlekedéstörténetéből”* című konferencia

A konferenciát 2026. szeptember 25-én a település alapításának 130. és Balatonmáriafürdő önálló településsé válásának 100. évfordulója alkalmából rendezték meg. Balatonmáriafürdő Község Önkormányzata, a Balatonmáriafürdői Helyi Értéktár Bizottság, és – a településsel 20 éve szakmai partnerségben lévő – Marcali Múzeum célja az volt, hogy új források feltárásával, történetek bemutatásával, és a belőlük származó következtetésekkel hozzájáruljanak a közös történeti tudáshoz. Olyan előadókat kértek fel, akik a szakmájukban komoly teljesítménnyel és a településtörténet felé forduló nyitottsággal készítették el az előadásukat, amelyekből tanulmányok is készültek, és várhatóan az idén könyv formájában is megjelennek azok.

A konferenciát mintegy félszáz hallgató előtt Balog Mátyás polgármester és dr. Huszár Mihály főszervező köszöntője nyitotta meg. Balog Mátyás kiemelte, hogy a település az idei évben számos rendezvénnyel emlékezett meg a jeles évfordulóról. Huszár Mihály pedig arról szólt, hogy a témaválasztással a 2008-ban Tengerdi Győző Balatonkeresztúrt és Balatonmáriafürdőt bemutató könyvében megfogalmazott témakörök mélyebb megismertetése, valamint kiegészítése volt a szervezők célja. Az alapítás időszaka, a keresztúri Festetics birtok helyzete, a két máriai hegyközség, a vasúti és közforgalmi hajózás ismeretlen adatai, a környék kulturális-művészeti szereplői és egy helyi őstelepes család perspektívája mind-mind hordoz

magában újdonságokat. A konferenciára a keresztúri és máriai helyiek mellett Balatongyörökről, Nemesvitáról, Balatonedericsről, Balatonberényből, Balatonfenyvesről, Marcaliból is érkeztek érdeklődők.

A konferencián hét előadás hangzott el. A levezető elnöki tisztet Prof. Dr. Kaposi Zoltán, az MTA doktora, egyetemi tanár (PTE) töltötte be. Az első előadást Dr. Lukács Gábor egyetemi docens, tanszékvezető (Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Agrár- és Élelmiszergazdasági Intézet): *A keresztúri birtokok gazdasági szerepe a Festetics uradalomban az 1880-as években* címmel tartotta. Ebben olyan új levéltári forrásokat mutatott be, amelyek a filoxéra vész előtti jól szervezett és gazdaságosan vezetett balatonkeresztúri uradalomról szóltak. Prof. Dr. Kaposi Zoltán *Gróf Széchényi II. Imre gazdaságfejlesztő munkássága a Balaton menti térségben című előadásában* Balatonmáriafürdő alapítójának a szerepét mutatta be. Mélységében elemezte az elkötelezett, a gazdaságilag nehéz helyzetben lévő somogyi térségek felzárkóztatására erőfeszítéseket tevő, szaktudományos munkákat publikáló arisztokrata szerteágazó munkásságát. Dr. Kabai Gergely néprajz- és társadalomkutató (Hollád Község Önkormányzata*): A szőlőművelés intézményesülése és átalakulásának társadalmi háttere Balatonmáriafürdőn a 20. század első felében* című prezentációjában egy eddig nem kutatott terület, a balatonmáriafürdői hegyközségek, sajnos eléggé forráshiányos, történetét és az első máriai letelepült lakosok származását a dél-dunántúli belső migráció kontextusában mutatta be. Prof. Dr. Majdán János professor emeritus (Pécsi Tudományegyetem BTK TTI, Eötvös József Főiskola): *Fejezetek Balatonmáriafürdő és a vasút kapcsolatáról* című előadásában a Déli Vasút fejlesztésébe, a helyi állomások, megállók ügyeibe nyújtott bepillantást. Az első szekciót követően a résztvevők megkoszorúzták a parkan álló Széchényi Imre szobrot. A második szekcióban Dr. Huszár Mihály történész, főmuzeológus (Marcali Múzeum): *Fejezetek a Nyugat-Balaton hajózástörténetéből* címmel, egy egyáltalán nem kutatott témát, a helyi közforgalmi hajózást mutatta be. Az előadásban, amelynek összeállításában Deák István nyugalmazott hajóskapitány is részt vett, a Balatonmária partjai előtt közlekedő, itt kikötő hajókról volt szó. 1891 és 1900 között működő, a szőlőtelepítőket szállító hajójáratról és az elég későn megnyitott közforgalmi kikötőről is beszélt az előadó.

Dr. Kovács Emőke történész, Balaton-kutató, könyvtárigazgató (Városi Könyvtár, Tab): *Irodalmi és művészeti hagyományok Fonyódtól Balatonszentgyörgyig* című prezentációjában a Balatonmáriafürdő tágabb környezetében alkotó (író, költő, festő) személyiségeket (Takáts Gyula, Bernáth Aurél, Bél Mátyás, Simon Ottó) mutatta be. A szekció záró előadásában Farkas László helytörténeti kutató, ny. gépészmérnök (Balatonmáriafürdő): *Balatonmáriafürdő története családi perspektívából* címmel a megélt emlékeiből és a családi dokumentumokból válogatott történeteket elevenített fel. A levezető elnöki és főszervezői összefoglalókat követően egy szerény vendéglátással zárult a településtörténeti konferencia. A tudományos program előadásaiból készülő tanulmánykötet szerkesztése az ősz folyamán zajlik.

A Helytörténeti Gyűjtemény és Galéria lépcsőjének a megújulása

Az önkormányzat beruházásaként a 2026 szeptemberében elindult az emeletre vezető lépcső felújítása, így megújult környezetben/ felújított útvonalon tudjuk a látogatókat fogadni.

Fúvóstalálkozók emlékhelye

A Hungaricum pályázat keretében a gróf Széchényi Imre tér parkjában a 45 éves fúvószenekari találkozókra utaló emlékhely kerül kialakításra. A fémből készülő, filagória hatású, paddal ellátott művet Pintér Ferenc fenyvesi alkotó készíti el.

Balatonmáriafürdő, 2026. november 3.

.....

Dr. Huszár Mihály

értéktár bizottsági elnök, gyűjteményvezető